

„KAKO REGISTROVATI NVO U CRNOJ GORI“

UVOD

Ovaj kratak priručnik na temu: „Kako registrovati NVO u Crnoj Gori“, predstavlja nastojanje Ministarstva javne uprave, kao nadležnog organa državne uprave za vršenje poslova registracije i vođenja evidencije o NVO, da pomogne građanima koji žele da se udruže radi ostvarivanja nekih svojih zajedničkih ili opštih interesa i ciljeva. Stoga smo se odlučili da u ovom priručniku, koji treba da pomogne građanima u ostvarivanju slobode udruživanja, u skladu sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o nevladinim organizacijama, damo osnovna uputstva o osnivanju i registraciji nevladinih udruženja, nevladinih fondacija i predstavništava stranih nevladinih organizacija.

U pripremi za osnivanje nevladine organizacije treba da se upoznaju sa odredbama Zakona o nevladinim organizacijama („Službeni list CG, broj 39/11 i 37/17) kojima su sva pitanja jasno i precizno regulisana. Takva priprema u znatnoj mjeri olakšava i skraćuje postupak registracije, s obzirom da nadležni organ ne može izvršiti upis u Registar bez cjelokupne i uredne dokumentacije. Prilikom procedure upisa ne postoje administrativni troškovi za podnosioca prijave.

Obrasci prijave za upis propisani su Pravilnikom o sadržini i načinu vođenja registra nevladinih organizacija i obrascima prijava za upis u registre ("Sl.List CG", broj 14/2012"). Dokumentacija u vezi sa upisom u Registar NVO predaje se lično ili poštom, na adresu: Ministarstvo javne uprave – Direktorat za dobru javnu upravu i djelovanje nevladinih organizacija, Rimski trg broj 45 81.000 Podgorica.

Ovlašćeni službenici Ministarstva koji vrše poslove registracije i vođenja evidencija o NVO su samostalni savjetnici Mira Jovović, Sanja Anđušić i Veljko Sinanović.

Telefonski brojevi za konsultacije su: (+382) 20-482-415 i 20-482-416 . Vrijeme za kontakt sa strankama, neposredno i putem telefona: Ponedjeljak, srijeda i petak od 12:00-14:00 časova.

PRIMJENA ZAKONA

Zakon o nevladinim organizacijama se ne primjenjuje se na političke partije, sindikalne organizacije, sportske organizacije, vjerske zajednice, poslovna udruženja, organizacije i fondacije čiji je osnivač država, kao i na druge oblike udruživanja, koji se osnivaju posebnim zakonom ili na osnovu posebnog zakona, osim na pitanja koja nijesu uređena tim posebnim zakonima.

Protiv rješenja kojim se prijava za upis odbija može se podnijeti tužba Upravnom sudu Crne Gore.

U sporovima o izboru i razrješenju lica ovlašćenog za zastupanje nevladine organizacije odlučuje nadležni sud, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje, organizacija i nadležnost sudova.

OSNIVANJE NVO I UPIS U REGISTAR

1. **Nevladino udruženje** je dobrovoljna neprofitna organizacija sa članstvom, koju osnivaju domaća i/ili strana fizička i/ili pravna lica, radi ostvarivanja određenih zajedničkih ili opštih ciljeva i interesa.

Osnivanje: Nevladino udruženje se osniva na osnivačkoj skupštini, na kojoj se usvajaju osnivački akt i statut i bira lice ovlašćeno za zastupanje udruženja.

Osnivači: Udruženje mogu osnovati najmanje tri lica, od kojih jedno mora imati prebivalište, boravište ili sjedište u Crnoj Gori. Osnivač udruženja može biti i maloljetno lice sa navršених 14 godina života, uz saglasnost zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.

Osnivački akt: Sadržaj osnivačkog akta i pitanja koja treba da budu regulisana Statutom propisani su Zakonom o nevladinim organizacijama.

Osnivački akt nevladinog udruženja mora sadržati sledeće podatke:

1) podatke o osnivačima, i to:

- lično ime ili naziv osnivača;
- jedinstveni matični broj osnivača, a ukoliko je osnivač strani državljanin, broj putne isprave i naziv države koja je izdala putnu ispravu;
- poreski identifikacioni broj (PIB) i pečat pravnog lica ako je osnivač pravno lice;
- potpise osnivača, odnosno ovlašćenog lica u pravnom licu ako je osnivač pravno lice;

2) podatke o nevladinoj organizaciji, i to:

- naziv;
- adresu i sjedište;
- ciljeve i djelatnost;
- lično ime, jedinstveni matični broj, adresu i potpis lica ovlašćenog za zastupanje organizacije, a ukoliko je to lice strani državljanin, lično ime, broj putne isprave i naziv države koja je izdala putnu ispravu, kao i njegov potpis.

Statut : Statutom nevladinog udruženja moraju se urediti sledeća pitanja:

- **naziv i sjedište organizacije;** (Naziv i znak novoosnovane nevladine organizacije mora se razlikovati od naziva i znaka već registrovane organizacije. Naziv nevladine organizacije upisuje se na crnogorskom jeziku. Naziv nevladine organizacije može se upisati i na jeziku u službenoj upotrebi. Naziv nevladine organizacije može se upisati i na jednom ili više stranih jezika. Izuzetno od pravila da naziv mora biti na crnogorskom jeziku, naziv nevladine organizacije može da sadrži strane riječi ako te riječi čine ime strane ili međunarodne organizacije čija je organizacija članica, odnosno ako se te riječi uobičajeno koriste u crnogorskom jeziku ili za njih nema odgovarajućih riječi u crnogorskom jeziku ili ako se radi o latinskim izrazima. Naziv nevladine organizacije može da sadrži ime fizičkog lica ako je to lice dalo pristanak, odnosno ako su za umrlo lice pristanak dali njegovi nasljednici. Nevladina organizacija može imati i skraćeni naziv koji se određuje statutom).

- **ciljevi i djelatnosti radi kojih se osniva;** (Ovim odredbama bi trebalo jasno i konkretno utvrditi osnovne ciljeve i djelatnosti radi kojih se udruženje osniva, vodeći računa i o tome da ciljevi i djelovanje udruženja ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore, kršenje zajemčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i podsticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i polu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima).

- **organi nevladine organizacije;** (Organi udruženja su skupština kao organ upravljanja udruženja i lice ovlašteno za zastupanje (direktor, predsjednik, generalni sekretar i sl. Statuom udruženja mogu se predvidjeti i drugi organi i utvrditi drugačiji naziv organa upravljanja udruženja).

- **ovlašćenja organa upravljanja i njegov sastav, način izbora, opoziva, rada i sazivanja sjednica organa upravljanja, kvorum i način odlučivanja, kao i mandat članova organa upravljanja;**

-**način izbora i opoziva lica ovlašćenog za zastupanje i njegov mandat;**

- **postupak izmjena i dopuna statuta i način donošenja drugih opštih akata organizacije;**

- **način ostvarivanja javnosti rada;**

- **način finansiranja, kao i privredna djelatnost koju će nevladina organizacija obavljati, ako se za to opredijeli;** (Navesti izvore iz kojih nevladino udruženje ostvaruje sredstva za rad, npr. članarina, dobrovoljni priloz, pokloni, finansijske subvencije, ostavnine, kamate na uloge, dividende, zakupnine itd). Nvladina organizacija može neposredno obavljati privrednu djelatnost utvrđenu statutom ako se za obavljanje te djelatnosti upiše u registar privrednih subjekata. Ukoliko prihod od privredne djelatnosti u tekućoj godini prelazi iznos od 4.000 eura, nevladina organizacija ne može neposredno obavljati privrednu djelatnost do kraja tekuće godine. Izuzetno, nevladina organizacija može nastaviti da obavlja privrednu djelatnost do kraja tekuće godine pod uslovom da prihod od te djelatnosti u tekućoj godini ne pređe 20% ukupnog godišnjeg prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Dobit ostvarena obavljanjem privredne djelatnosti mora se upotrijebiti na teritoriji Crne Gore za ostvarivanje ciljeva radi kojih je nevladina organizacija osnovana. Nvladina organizacija obavlja privrednu djelatnost saglasno posebnim propisima kojima se uređuju uslovi za obavljanje te vrste djelatnosti. Prihod koji nevladina organizacija ostvari preko iznosa od 4.000 €, odnosno u slučaju prekoračenja navedenog limita, kada prihod od te djelatnosti u tekućoj godini pređe 20% ukupnog godišnjeg prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini, uplaćuje se u budžet Crne Gore.

- **raspolaganje imovinom, uključujući i raspolaganje u slučaju prestanka rada nevladine organizacije;** (Neophodno je utvrditi nadležni organ udruženja koji donosi odluku o prestanku rada udruženja. Posebno treba imati u vidu zakonsku odrednicu da se imovina nevladine organizacije koja se briše iz Registra dodjeljuje drugim nevladinim i humanitarnim organizacijama registrovanim u Crnoj Gori, shodno odluci nadležnog organa nevladine organizacije).

- **oblik i sadržinu pečata;**

- **prestanak rada;**

- **druga pitanja od značaja za djelovanje i rad nevladine organizacije;** (Koja su to pitanja zavisi od samog udruženja, njegovih ciljeva i planiranog načina ostvarivanja tih ciljeva).

- **uslovi za sticanje i gubitak članstva;**

- **prava i obaveze članova, uključujući i način ostvarivanja prava na sazivanje skupštine kad ona nije sazvana u roku utvrđenom statutom;**

- **način vođenja evidencije članova.**

Upis u Registar: Nakon usvajanja akata udruženja na osnivačkoj skupštini, nevladino udruženje, preko lica koje je određeno da ga zastupa, podnosi prijavu za upis Ministarstvu javne uprave, uz koju prilaže osnivački akt, Zapisnik sa osnivačke skupštine i Statut udruženja. Ministarstvo javne uprave dužno je u roku od 20 dana od dana podnošenja uredne i potpune prijave za upis, izvršiti upis u Registar nevladinih udruženja, o čemu donosi rješenje. Ako prijava sadrži nedostatke, podnosiocu prijave se, shodno pravilima upravnog postupka, ukazuje na nedostatke u dostavljenoj dokumentaciji i ostavlja rok za otklanjanje istih.

2. Nevladina fondacija je dobrovoljna neprofitna organizacija bez članstva, koju osnivaju domaća i/ili strana fizička i/ili pravna lica sa ili bez početne imovine, radi ostvarivanja opštih ciljeva i interesa.

Osnivanje: Fondaciju može osnovati jedno ili više lica nezavisno od prebivališta, boravišta ili sjedišta u Crnoj Gori. Ukoliko fondaciju osniva više lica, svoja prava ostvaruju zajednički, ako statutom nije drukčije utvrđeno. Fondacija se može osnovati i testamentom.

Osnivački akt fondacije: Pored podataka koje sadrži i osnivački akt udruženja, osnivački akt fondacije sadrži i podatke o predsjedniku i članovima upravnog odbora, kao i podatke o početnoj imovini fondacije, ukoliko fondacija ima početnu imovinu. Ako se fondacija osniva testamentom, testament mora da sadrži podatke o osnivačima, ciljevima i djelatnostima fondacije, kao i podatke o licu koje je ovlašćeno da preduzme sve radnje potrebne za osnivanje i upis fondacije u registar.

Statut : Statutom nevladine fondacije uređuju se ista pitanja kao i kod udruženja. Organi fondacije su upravni odbor kao organ upravljanja i lice ovlašćeno za zastupanje (direktor, predsjednik i sl).

Statutom se mogu predvidjeti i drugi organi fondacije. Član upravnog odbora ne može biti član drugih organa fondacije. Statutom se može utvrditi drugačiji naziv organa upravljanja fondacije. Statutom fondacije mogu se urediti i posebna prava osnivača prema fondaciji, kao i pitanja u vezi sa početnom imovinom fondacije, ako fondacija ima početnu imovinu.

Upis u Registar: Uz prijavu za upis fondacije podnosi se osnivački akt, odnosno testament ako se osniva testamentom, Zapisnik sa osnivačke sjednice upravnog odbora i Statut fondacije. Ministarstvo javne uprave dužno je u roku od 20 dana od dana podnošenja uredne i potpune prijave za upis, izvršiti upis u registar nevladinih fondacija, o čemu donosi rješenje. Ako prijava sadrži nedostatke, podnosiocu prijave se, shodno pravilima upravnog postupka, ukazuje na nedostatke u dostavljenoj dokumentaciji i ostavlja rok za otklanjanje istih.

3. Strana nevladina organizacija može djelovati na teritoriji Crne Gore radi ostvarivanja ciljeva i interesa koji nijesu zabranjeni Ustavom i zakonom. Strana organizacija, u smislu ovog zakona, je nevladina organizacija sa svojstvom pravnog lica, čije je sjedište u drugoj državi, a koja je osnovana po propisima te države radi ostvarivanja zajedničkih ili opštih ciljeva i interesa.

Upis u Registar: Strana organizacija može djelovati na teritoriji Crne Gore ako je svoje predstavništvo upisala kod Ministarstva. Predstavništvo strane organizacije nema svojstvo pravnog lica.

Upis predstavništva vrši se na osnovu prijave, koja sadrži:

- dokaz o svojstvu pravnog lica u državi u kojoj je sjedište te organizacije;
- izvod iz osnivačkog akta ili statuta kojim su utvrđeni ciljevi strane organizacije;
- lično ime i adresu lica ovlašćenog za zastupanje predstavništva strane organizacije u Crnoj Gori;
- podatak o sjedištu predstavništva strane organizacije na teritoriji Crne Gore.

PROMJENA PODATAKA O NVO U REGISTRU

Nevladine organizacije (udruženja i fondacije), odnosno predstavništvo strane organizacije dužni su da, preko ovlašćenog lica za zastupanje, Ministarstvu dostave prijavu o svakoj promjeni činjenica i podataka koji se upisuju u Registar, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene a promjena činjenica ne proizvodi pravne posledice dok se ne upiše u Registar. Uz prijavu – obavještenje o promjeni činjenica upisanih u Registar, nevladina organizacija je dužna da dostavi odluku nadležnog organa nevladine organizacije o promjeni činjenica i podataka, odnosno Zapisnik sa sjednice skupštine ili upravnog odbora te organizacije ili drugi dokaz o promjeni činjenica i podataka.

Obaveza obavještanja Ministarstva javne uprave o promjeni činjenica upisanih u Registar, odnosi se na promjene unutar organizacije koje se tiču: Statuta, naziva, sjedišta i lica ovlaštenog za zastupanje organizacije.

BRISANJE IZ REGISTRA

Nevladina organizacija briše se iz registra:

- 1) istekom perioda za koji je osnovana, u roku od tri dana od posljednjeg dana tog perioda;
- 2) na osnovu odluke o prestanku rada, u roku od tri dana od dana dostavljanja te odluke Ministarstvu od strane lica ovlaštenog za zastupanje organizacije;
- 3) na osnovu odluke o zabrani rada nevladine organizacije, u roku od tri dana od dana objavljivanja te odluke u „Službenom listu Crne Gore”;
- 4) na osnovu odluke o okončanju stečajnog postupka ili postupka dobrovoljne likvidacije po skraćenom postupku u skladu sa zakonima kojima se uređuje postupak stečaja ili dobrovoljne likvidacije, u roku od tri dana od dana brisanja iz registra privrednih subjekata.

Udruženje se briše iz Registra i na zahtjev člana udruženja, ukoliko je broj članova udruženja smanjen ispod minimalnog broja osnivača propisanog zakonom, a nadležni organ udruženja ne donese odluku o prijemu novih članova u roku od jedne godine.

Uz odluku o prestanku rada, nevladina organizacija je dužna da dostavi zapisnik sa sjednice organa upravljanja, dokaz o podnijetom završnom računu sa bilansom stanja i bilansom uspjeha, dokaz o izmirenim poreskim i drugim javnim dugovanjima na dan donošenja odluke o prestanku rada i finansijski izvještaj o stanju organizacije na dan donošenja odluke o prestanku rada.

Brisanje iz registra stranih organizacija

Predstavništvo strane organizacije briše se iz registra:

- 1) na osnovu odluke nadležnog organa strane organizacije;
- 2) istekom perioda za koje je predstavništvo osnovano.

Uz odluku nadležnog organa strane organizacije, dostavlja se obavještenje o prestanku rada strane organizacije, odnosno njenog predstavnništva, dokaz o izmirenim poreskim i drugim javnim dugovanjima na dan donošenja odluke o prestanku rada i dokaz o podnijetom završnom računu sa bilansom stanja i bilansom uspjeha.

PRAVILNIKOM O SADRŽINI I NAČINU VOĐENJA REGISTRA NEVLADINIH ORGANIZACIJA I OBRASCIMA PRIJAVA ZA UPIS U REGISTRE, propisano je da se u Registar nevladinih udruženja, Registar nevladinih fondacija i Registar stranih nevladinih organizacija upisuju sledeći podaci:

Registar nevladinih udruženja i registar nevladinih fondacija sadrži rubrike za upis podataka:

- 1) redni broj upisa,
- 2) datum upisa,
- 3) datum donošenja osnivačkog akta,
- 4) datum donošenja statuta,
- 5) naziv (skraćeni naziv),
- 6) adresa i sjedište nevladinog udruženja, odnosno nevladine fondacije,
- 7) lično ime i adresa lica ovlaštenog za zastupanje nevladinog udruženja, odnosno nevladine fondacije.
- 8) ostalo

Registar stranih nevladinih organizacija sadrži rubrike za upis podataka:

- 1) redni broj upisa,
- 2) datum upisa,
- 3) broj, naziv i datum donošenja akta o registraciji u državi u kojoj je sjedište strane nevladine organizacije,
- 4) naziv (skraćeni naziv),
- 5) lično ime i adresa lica ovlašćenog za zastupanje predstavništva strane nevladine organizacije u Crnoj Gori,
- 6) sjedište predstavništva strane nevladine organizacije na teritoriji Crne Gore i organizaciono ustrojstvo.
- 8) ostalo